

"ΤΟ ΦΙΟΡΟ ΤΟΥ ΛΕΒΑΝΤΕ"

ΤΟΥ Κ. ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ "ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ"

Για ένα θεατρικό έργο είναι πάντοτε μία δοκιμασία η επανάληψις του ύστερα από μακρό χρονικό διάστημα και όταν το έργο είχε σημειώσει, τότε που πρωτοπαίχθηκε, μεγάλη επιτυχία. Όλοι ξέρουμε ποσο εύκολα γερνούν και τί αμείλικτος κριτικός, ιδίως για τα θεατρικά έργα, είναι ο χρόνος. Πέρασαν 33 χρόνια από τότε που πρωτοπαίχθηκε το «Φιόρο του Λεβάντε», με πρωταγωνιστή μάλιστα τον Νικόλαο Πλέσσα, που φαίνεται ότι ήταν μοναδικός στο ρόλο του Νιόνιου Νιονιάκη, και όμως η τρίπρακτη ήθογραφική κωμωδία του κ. Ξενοπούλου δεν έδωσε, νομίζω, σε όσους την άκουσαν προχθές στο «Θέατρον Τέχνης», την εντύπωσι των γηρατειών. Αν το έργο δεν παρουσιάζη για ένα σημερινό θεατή το ενδιαφέρον που παρουσίαζε για ένα θεατή του 1914, αν δεν έχη την ίδια ακριβώς θεατρική αξία και την φρεσκάδα ίσως που είχε τότε, σαν έργο νέο, όπως μπορεί να πη κανείς ότι διατηρεί και σήμερα όλα ή τα περισσότερα τουλάχιστον θετικά του στοιχεία. Και αυτά τα θετικά στοιχεία — τα χαρίσματά του — έκαμναν το κοινό σε όλη την διάρκεια της προχθεσινής παραστάσεως να ξεσπά κάθε τόσο σε γέλια.

Το πιο θετικό στοιχείο του έργου είναι ο πρωταγωνιστής, ο Νιόνιος Νιονιάκης, ο έπονομαζόμενος «Φιόρο του Λεβάντε», ένας Ζακυνθινός εκατό τα εκατό, τετραπέρατος, που σε όλα ανάκατωνεται και όλα τα θολεύει, αλλά και τίμιος και υποχρεωτικός και καλός, με τον τρόπο που είναι καλοί μερικοί λαϊκοί τυποί και ιδίως νησιώτες. Αυτός ο Νιόνιος που καταφθάνει χωρίς κανείς να τον περιμένη ένα πρωί στο σπίτι του παιδικού φίλου του και από καιρό έγκρατεστημένου στάς Αθήνας δικηγόρου Βάλδη, που τον προσλαμβάνει θέλοντας και μη έπιστάτη, βρίσκεται διαρκώς στη σκηνή, κινεί όλα τα πρόσωπα και μάς κάνει και γελοῦμε με τα «κόλπα» του, με τις έξυπνες απαντήσεις του, με τα γνήσια και χαριτωμένα ζακυνθινά του, με την αναιδείά του, που δε γίνεται ποτέ αντιπαθητική, με την προσπάθειά του σε όλα να μπη — όπως και μπαίνει από την πρώτη στιγμή — και όλα να τα θολέψη. Γιατί, είτε είναι φύσει καλός, είτε αγαπά τον φίλο του Βάλδη και την οικογένειά του — ιδίως τις δυό του θυγατέρες που βρίσκονται σε πολύ ζωηρή αλλά και σοβαρά «έργο-λαβία» με δύο παλληκαράκια — είτε θέλει να του ξεπληρώση την καλωσύνη του, όλα τα θολεύει ο Νιόνιος. Ακόμα και την Κα Βάλδη, που αρχίζει να έχη πολύ ζωηρές ανησυχίες για την συζυγική πίστι του άνδρός της, καταφέρνει να την πείση ότι ο άνδρας της

είναι απολύτως εν τάξει και ότι δεν έχει κανένα λόγο ν' ανησυχῇ.

Γύρω από την απλή γραμμή που χαράζει το κυριο πρόσωπο, έχει πλεξει ο κ. Ξενοπούλος την τρίπρακτη κωμωδία του: Η γραμμή είναι απλή, χωρίς μεγάλη πλοκή, χωρίς πολλά έπεισοδια, την γραμμή όμως αυτή την εκμεταλλεύεται επιδέξια ο κ. Ξενοπούλος, με όλη την γνώση και την πείρα του θεάτρου που έχει και την κάνει ν' αποδώση ό,τι μπορεί ν' αποδώση. Ίσως το τέλος του έργου, ή πολύ διαστική αναχώρησις του Νιόνιου για την Ζάκυνθο, να φαίνεται λιγάκι άπιθανη και έπιθεβλημένη όμως — με τους δυό μόνο γάμους θά κινδύνευε να είναι λιγάκι άτονο το τέλος ή και πολύ κοινό — ίσως οι δυό κοπελλίτσες και οι «έργο-λαβίες» τους να είναι πολύ «1900», ίσως ακόμα ή φιλεναδίστα του Βάλδη να κάνη την εντύπωσι άπλου παραγεμίσματος για την πλοκή και ο διάλογος έδω κ' εκεί να μη παίρνη την ανάπτυξι, να μη έχη το παιχνιδισμα που θά έπρεπε νάχη, ίσως, τέλος, ή σκηνή του τηλεφώνου να «τραινάρη» λιγάκι. Αυτά όλα όμως είναι μικροελλείψεις που δε νομίζω ότι μπορούν ν' άλλοιώσουν την συνολική εντύπωσι αισθητά.

Την συνολική αυτή εντύπωσι άς την συνοψίσω σε δυό λέξεις: Έργο εύχαριστο. Και το «Θέατρον Τέχνης» το παρουσιάζει με την συνηθισμένη εύσυνεδησία του και καλαισθησία. Ο κ. Διαμαντόπουλος, που σηκώνει όλο σχεδόν το βάρος του έργου, μου φαίνεται ότι το σηκώνει χωρίς να λυγίση. Καταφέρει μέσα στα πλαίσια που του διαγράφει ο ήρωας του κ. Ξενοπούλου να δημιουργήση ένα τύπο ζωντανό. Οι τέσσερις «νεαροί», οι δίδες Λαμπέτη και Ταλάνου και οι κ.κ. Καλλέργης και Τζόγιας, πολύ συμπαθητικοί. Ίσως μόνο το ναζιάρικο παράπονο της δίδος Ταλάνου στην πρώτη σκηνή του έργου, θά έπρεπε να είναι ένα — δυό τόνους πιο χαμηλό και να δίνη λιγώτερο, παρ' όλο τον χαρακτήρα του προσώπου που υποδύεται και την γενική στυλιστική αντίληψι του κ. Κούν — λιγώτερο την εντύπωσι «κούκλου» ο κ. Καλλέργης. Ο κ. Φωτόπουλος επίσης στον ρόλο του Βάλδη μου φάνηκε λιγάκι άτονος και λιγάκι, στις κινήσεις του, συμβατικός. Όσο για τους άλλους ήθοποιους, τις Κες Μιχαηλίδη, Καλλέργη και την δίδα Στρουμπούλη, έρμηνεύουν τους ρόλους των ικανοποιητικά. Μόνον ίσως από την δίδα Στρουμπούλη θά ζητούσαμε στις κινήσεις της και στο χορό της περισσότερη χάρι.

Κλέων Παράσχος